

Вяра

07.10 по еретическия, †24 септември по православния календар - Св. първомъченица и равноапостолна Текла. Св. преподобни Коприй. Св. Никандър Псковски

Житие и страдание на света първомъченица и равноапостолна Текла (I в.)

Светите апостоли Павел и Варнава, като благовестели Евангелието, дошли в Икония и останали при Онисифор, за когото споменава свети Павел в посланието си до Тимотей, казвайки: “Господ да даде милост на дома на Онисифора, защото много пъти ме успокои и се не посрами от веригите ми”. Живеейки в дома на Онисифор, те често посещавали синагогата, безстрашно проповядвали Словото Божие, довеждали

хората до спасителния път и ги обръщали към вяра в Иисуса Христа. Тогава мнозина, като внимавали в учението им и като видели знаменията и чудесата, извършвани от тях, повярвали в нашия Господ Иисус Христос. За това се разказва в книгата “Деяния на светите Апостоли”: “В Икония те (Павел и Варнава) влязоха заедно в иудейската синагога и говориха тъй, че голямо множество иудеи и елини повярваха. ... Но те пак останаха тук доста време, говорейки дръзновено за Господа,

Който свидетелствуваше за словото на Своята благодат, като даваше чрез техни ръце да стават личби и чудеса”.

По това време в Икония живеела една прекрасна осемнадесетгодишна девица, на име Текла, дъщеря на Теоклия, от знатен и славен род. Тя била сгодена за Фамир, един от най-знатните младежи в града, отличаващ се с богатството и с красотата си. Като видяла чудесата, извършени от апостолите, Текла заедно с другите внимателно слушала техните беседи в дома на Онисифор. Семето на Словото Божие паднало на добра почва; по действието на Светия Дух то се вкоренило дълбоко в сърцето на Текла и поникнало: тя повярвала в Сина Божий, обикнала Го и се прилепила към Него с цялата си душа. А апостол Павел, по внушение свише, започнал да беседва за девството и целомъдрието; между другото той казал, че девойка, която пази девството си заради любовта си към Христа, е подобна на ангелите, тя е невеста на Христа, а Христос е неин Жених, Който ще я въведе в Своя небесен чертог. Свети Павел говорил много за това и подбудил Текла да съхрани девството си, така че тогава светата девица твърдо решила да остави годеника си, да презре всички сладости на този свят и в чистота да служи на Христа до самата си кончина. И така, мъдрата девица станала невеста на Небесния Жених и Го последвала с пламенна любов; устремена към нетленния си Жених, тя се топяла като восък, така че върху нея се сбъднало изреченото от Давид: “сърцето ми стана като восък, разтопи се в моята вътрешност”. Света Текла била така възхитена от Павловата беседа, че три дни и три ноци съвсем забравила и храна, и вода, и телесен покой. Както някога Мария, като седнала при нозете на Иисуса мислела единствено за Бога, така и Текла се хранела единствено със словото Му, тъй като в Свещеното Писание е казано: “не само с хляб ще живее човек, а с всяко слово, което излиза от Божии уста”. А когато Теоклия узнала,

че дъщеря е повярвала в Христа и прилежно слуша Словото Божие, дошла и с гняв насила я отвлякла от това душеполезно занимание, а светите проповедници укорила и като ги наругала, изтръгнала дъщеря си, вече Христова агница, от стадото Христово. После, като повикала годеника Фамир, му казала:

- Нима не те е грижа за годеницата ти, че тя се намира в такова изстъпление? Виж: тя се е прелъстила от тези пришълци измамници, които със своите високоумни думи увличат безумните хора; ето, вече три дни тя не се отделя от тях, забравяйки за своя дом.

Тогава Фамир започнал ласкаво и нежно да приказва на Текла; но тя изобщо не искала да говори с него; не желаела даже и да го погледне, тъй като в сърцето си носела друг Жених, "блестящ с красота повече от синовете човешки". Като гледала към Него с духовните си очи, тя беседвала с Него в ума си; а този тленен и временен годеник предизвиквал у нея само отвращение. Като видял, че Текла го отхвърля и не го обича, Фамир започнал много да скърби, а Теоклия в гнева си започнала да бие дъщеря си, дърпала я за косата и я тъпчела с крака; после я затворила и я мъчела с глад. Впрочем самата тя, победена от естествената майчина любов, плачела за дъщеря си; като я прегърнала, тя започнала да я целува и я умолявала със сълзи да не отхвърля своя годеник - красив, богат, благороден, почитан от всички; после я настанила на масата редом с Фамир. А света Текла, като се отвърнала от него, седяла мълчаливо, гледала надолу, нищо не хапвала, само постоянно мислела в дълбината на сърцето си за своя Небесен Жених. А когато Фамир, като я приласкал, искал насила да я прегърне и да я целуне, тя го заплюла в лицето и се отскубнала от ръцете му като птица от мрежа. Тогава майка ѝ отново изпаднала в ярост и отново започнала да я бие, а Фамир, силно опечален, отишъл при княза с жалба срещу

апостол Павел.

- В нашия град - казал Фамир - се е появил един пришълец; със своето магьосничество той прелъстява народа и като го отклонява от почитането на боговете, го обръща към Иисус Христос, разпнат на кръст от иудеите. Той прелъсти и девойката Текла, моята годеница; отначало тя много ме обичаше, а сега не само че не иска да ме погледне, но дори се гнуси от мен като от прокажен и бяга от мен като от някакъв звяр; така този вълшебник угаси любовта към мен; и не мога да разбера какво е направил с нея.

Князът повикал свети Павел и го попитал: откъде е и какво е сторил в града им? Тогава светият апостол по навик започнал да го поучава на Словото Божие, проповядвайки за Иисуса Христа. Но князът не започнал веднага да разглежда делото, а отложил съда над апостола за друго време; той наредил да го вържат и да го затворят в тъмница, докато се появи възможност да го разпита по-подробно. А Текла, като чула, че заради нея са затворили светия апостол в тъмница, станала през нощта, тайно напуснала дома си и отишла в тъмницата. Като намерила пазача, тя свалила от себе си огърлицата и други златни накити и му ги дала, като ги помолила да отвори вратата и да я пусне вътре.

За това свидетелства свети Иоан Златоуст, казвайки:

“Послушай за света Текла; тя, за да види Павел, дала златото си на тъмничния пазач; а ти не искаш да дадеш нито една цата, за да видиш Христа”.

Тъмничният пазач изпълнил молбата ; той се зарадвал на скъпоценната огърлица и на златните предмети и я въвел при свети Павел. Текла с радостни сълзи паднала пред него и целунала оковите на Христовия затворник. Отначало свети Павел, като я видял, се смутил, но после, когато узнал всичко,

което тя изтърпяла от майка си и от годеника си заради своето целомъдрие, той се зарадвал много за мъжеството на младата девица и я целунал по главата, като я благословил и похвалил вярата и девическото целомъдрие, нарекъл я невеста Христова и първа своя дъщеря, която възродил с благовестието си. И Текла седяла в тъмницата с него, както дъщеря с баща си, слушайки неговото отеческо учение и слагайки в сърцето си словата му, като някакво скъпоценно съкровище; а той много у поучавал на вяра в Господ Иисус Христос, наставлявал я на любов към Бога, убеждавал я да пази целомъдрие и напълно я утвърдил в Христовото учение, както пише за това свети Григорий Нисски, казвайки:

“Толкова миро (тоест поучение) от белия крин на целомъдрието излял някога Павел в ушите на светата девица; с тези капки, изтичащи от сърдечния цвят, Текла умъртвила външния човек - всички сеутни помисли, и угасила възжеланията”.

Също и свети Епифаний пише:

“Текла, която имала красив годеник, първи в града, твърде богат, много почитан и знатен, намерила Павел, който я отвърнал от годежа ѝ с него; така светата девица се отказала от всички земни блага, за да се удостои с небесните”.

Междувременно в дома на Теоклия започнали да търсят Текла, но не я намерили. Тогава се разнесли писък, плач и вопли; майката ридаела за дъщеря си, Фамир - за годеницата си, робите - за господарката си; слугите тръгнали на различни страни, търсели я и разпитвали по улиците, и по домовете, но никъде не я намерили. Едва след доста време узнали, че тя се намира в тъмницата; и веднага се втурнали към нея; като отишли там, изпратените видели, че тя седи близо до Павел и като прикована с най-голямо смирение слуша неговите наставления; тогава я извели от тъмницата, а за всичко, което

се случило, донесли на княза. Той, като седнал важно на съдийското място, наредил да доведат светия апостол при него. Веднага щом народът го видял, завикал към княза:

- Княже, този човек е магьосник, накажи го със смърт!

Фамир особено настоявал да го накажат със смърт; в жалбата си той посочвал, че Павел отвърнал невестата му от него. Когато призовали света Текла, князът я попитал:

- Защо се гнусиш от своя годеник, който е толкова прекрасен и благороден? Защо не се омъжваш за него?

А тя гледала към светия апостол и нищо не отговаряла. Тогава Теоклия, забравяйки естествената си любов към дъщеря си, изменила на своето майчино чувство и като свирепа лъвица или разярен звяр започнала неистово да вика на княза:

- Изгори тази зла робиня, защото тя е достойна за такава смърт; тя не ми е дъщеря, защото не ме слуша мен, своята майка. Изгори я за назидание на другите - нека всички градски девиси, като видят това, да се уплашат, нека не се осмеляват да не се покоряват на майките си и да им се противят като тази всезлюбна и непокорна дъщеря. Не, това не е мое чедо, не е плод на утробата ми, а е проклет потомък и суха клонка. Изгори я!

Така майката настойчиво искала дъщеря да бъде изгорена, а Фамир настоявал апостол Павел да бъде наказан със смърт. Князът дълго разпитвал светия апостол, но не намерил в него никаква вина, освен проповедта за Христа и затова не го осъдил на смърт, но заповядал да го набият и да го изгонят от града, за да не може да склонява и други девиси да запазват девството си. Заедно с него били осъдени на изгнание и Варнава, и Онисифор със синовете си. Впрочем и апостол

Павел се стремял да напусне града не сам, защото го преследвали князът, Фамир и Теоклия, но и народът го нападал и искал да го убие заради проповядването на Словото Божие и заради свидетелството за Исуса Христа. За това споменава свети Лука в “Деяния на светите Апостоли”, казвайки: “невярващите иудеи възбудиха и озлобиха сърцата на езичниците против братята”. “А народът в града се раздели: едни бяха с иудеите, а други - с апостолите. Когато езичниците и иудеите със своите началници, възбудени, се готвеха да ги охулят и с камъни убият, те, като узнаха, прибегнаха в ликаонските градове Листра и Дервия” и оттам - в Антиохия. Отначало те прекарвали няколко дни недалеч от град Икония, в една пещера край пътя за Дафна като желаели да узнаят, какво ще стане с Текла; там те пребивавали в пост и усърдно се молели за нея, да я укрепи Господ и да прояви милостта Си върху нея, както това наистина и станало.

Князът дълго се стараел да застави Текла да се отнася с предишната любов към своя годеник, но старанията му не се увенчали с успех; тогава, по молба на Теоклия, той осъдил светата девица на изгаряне. Донесли множество сухи дърва, сено и вейки и приготвили голяма клада; после слугите хванали светицата, за да я отведат там; но тя не позволила да я водят, а самичка бързо отишла до приготвената клада и като се прекръстила, качила се и застанала на върха на кладата, готова да изгори - вещественият огън не бил страшен за нея, понеже самата тя горяла с невестествения огън на Божествената любов. Намирайки се на кладата, тя видяла Господа в образа на Павел, Който стоял и заповядал да бъде твърда. Затова свети Киприан се изразява така в една молитва: “яви ни се, Господи, както си се явил на апостол Павел в оковите и на Текла в огъня”.

Междувременно запалили кладата от всички страни; но за учудване на всички, пламъкът, като се издигнал високо,

заобиколил Текла; всички били поразени още повече, когато завалил проливен дъжд с градушка и угасил огъня; князът и целият народ от страх избягали по домовете си от проливния дъжд и от силната градушка. А Текла слязла невредима: огънят не докоснал чистата дева. След това тя не се върнала в дома на майка си, а се отправила извън града да търси своя духовен отец. По пътя срещнала един ученик на апостола от дома на Онисифор, който отивал в града, за да купи хляб; светата девица го познала и го попитала:

- Къде се намира Павел, апостолът на Исуса Христа?

Тогава той я завел в пещерата, където се намирал светият апостол заедно с другите и постел, усърдно молейки се за нея. Като видели Текла жива и здрава, всички се зарадвали много и благодарили на Бога, Който запазил Своята рабиня невредима; след това предложили хляб и самите те също се подкрепили с храна. Оттук светите Павел и Варнава минали през Листра и Дервия, като благовестели Евангелието и изцелявали бедните; света Текла ги следвала до Антиохия. Когато влизали в този град, случайно ги срещнал някой си Александър, старейшина на града. Той бил млад, прекарвал живота си в сладострастия и се предавал на нечестиви дела, както обикновено живеели езичниците. Като видял светата девица, поразен от красотата, той пламнал от нечиста похот към нея. Мислейки, че света Текла е жена на Павел, Александър отначало започнал да му предлага много злато и да го придумва да не пречи на злите му намерения; после, когато узнал, че тя не му е жена, а е неомъжена девица, той се разгорял с още по-голяма страст и пожелал да я вземе за жена. Той започнал да уговяра света Текла да го обикне, но тя бягала от него, като от ревящ лъв, който иска да погълне душата. А Александър всячески се стараел да я улови. Веднъж, като я срещнал на пътя сред голяма тълпа, той не можал да сдържи блудния огън, пламтящ в сърцето му: като забравил всякакъв срам, той се хвърлил на

шията. А светата девица започнала със сълзи да умолява Александър да я остави.

- Не принуждавай мен, странницата и Божията рабиня, аз съм се отказала от годеника си; мога ли да се съглася с твоето желание?

Говорейки така, света Текла се изскубнала от ръцете му, разкъсала дрехите му пред всички и с това му нанесла голямо посрамване. Александър силно се разгневил и като узнал, че при това тя е и християнка, я завел на съд при княза. На въпроса, защо се гнуси от брака, светата отговорила:

- Моят Жених е Христос, Божият Син, свързала съм се с Него в духовен брак.

Князът започнал да я принуждава да се отрече от Христа и да се омъжи. А когато тя решително отказала, князът я осъдил на изяждане от зверовете, поради две вини: заради благочестието и заради целомъдрието - за това, че вярва в Христа и за това, че се е отказала от брак, бидейки млада и красива. Изпълнението на това смъртно наказание било отложено за следващата сутрин, а дотогава я взела в дома си една жена, на име Трифена, за да я пази през нощта. Трифена произхождала от царски род и се ползвала с голяма почит; впоследствие и тя повярвала в Христа; за нея споменава свети Павел в посланието си до Римляните: "Поздравете Трифена и Трифоса".

Трифена, като взела света Текла при себе си, прекарала цялата нощ с нея в духовна беседа. На сутринта се събрал множество народ, за да гледа зрелището; дошли и князът, и всички градски началници. Света Текла била изведена като агне на заклание и застанала на мястото, където трябвало да я разкъсат зверовете. Когато пуснали зверовете, те започнали да обикалят около нея, но нито един не я докоснал, защото Бог

заградил устата на зверовете, както някога в Данииловата яма. Всички зрители се изумили от това дивно явление: кръвожадните зверове оставили своята жестокост и станали кротки като овце; и някои от народа прославяли Бога, Когото изповядва Текла, а други хулели и казвали:

- Тя има магия в дрехите си и затова зверовете не я докосват.

И самият княз, и градските началници също казали, че тя е вълшебница и е омагьосала зверовете, за да не могат да причинят вреда. Затова те решили да предадат Текла на следващия ден на по-многобройни и на най-изгладнелите зверове, а засега отново я отпратили при Трифена. Тя много се зарадвала, като видяла, че светата девица се върнала невредима от мястото на смъртното наказание. Докато Текла стояла в дома на Трифена, князът наредил да не дават храна на зверовете, така че, бидейки гладни, по-бързо да се нахвърлят върху жертвата си. И ето, на следващото утро светицата отново била отведена на мястото за изпълнение на смъртоносно наказание; след нея вървяла и Трифена, плачейки за това, че без вина предават на смърт такава света девица. Поставили Текла на видно място и безсрамният княз наредил да съблекат светицата:

- В дрехите - казал той - има магия, ето защо и зверовете не я закачат; съблечете тази вълшебница и да видим, дали ще остане цяла.

Тогавя съблекли светата девица и я поставили така, че народът да може да я вижда; едничък срамът бил нейният покров и тя повтаряла словата на пророк Давид: "срам покрива лицето ми". Срещу нея били пуснати гладни и разярени зверове - лъвове и мечки; като излезли от клетките си и като видели стоящата без дрехи девица, те преклонили главите си и навели очите си и като че срамувайки се от девическата голота, отстъпили от нея. Дивно зрелище! Зверовете

почувствали срам: те отвърнали очите си от девическата голота, а хората безсрамно я гледали! Така на това зрелище безсловесните животни станали изобличители и съдии на хората: бидейки кръвожадни по природа, зверовете приели върху себе си нрав на целомъдрен човек, а хората, бидейки разумни, се уподобили на диви зверове. Но какво постигнали? Като разголили целомъдрената девица пред очите на всички, те искали да я обезчестят, но с това само увеличили честта ѝ. Добре казва свети Йоан Златоуст, припомняйки за разголването на две жени - на Потифаровата жена в спалнята и на Текла в присъствието на целия народ: "Каква полза получила сладострастната египтянка от това, че се разголила в спалнята? Каква вреда получила първомъченица Текла от това, че я разголили пред множество народ? Текла, бидейки разголена, не съгрешила така, както съгрешила египтянката, и не се изпълнила с безчестие, но била възвеличена като светица; тази голота в присъствието на мнозина е увенчана, а онази голота и в затворената спалня е посрамена.

Докато света Текла стояла разголена на онова място, една от лъвиците, като се приближила, легнала пред нея и започнала да ближе нозете, като че ли въздавала чест за девственото целомъдрие. За това споменава свети Амвросий, казвайки: "Можело да се види звяр, който лежал на земята и ближел нозете на светицата; с това той безмълвно свидетелствал, че не може да причини вреда на девственото тяло; звярът се поклонил на тази, която му дали, за да я разкъса и като забравил естествените си качества, възприел нрав, който хората загубили".

А хората, като видели, че зверовете не се осмеляват да се докоснат до светата девица, започнали да възклищават:

- Велик е Богът, Когото Текла изповядва.

Мъчителят, като не познал силата Божия, пожелал да

погуби Текла по друг начин: той заповядал да изкопаят дълбока яма, да я напълнят с различни гадини, змии и ехидни и да хвърлят светицата в нея. Но Този, Който някога заградил устата на лъвовете и сега притъпил езиците на змиите, укротил яростта им и унищожил отровата им; светицата излязла невредима от ямата, така че всички се изумили от това чудо. Злият мъчител дълго се чудел какво още да предприеме; накрая той наредил да доведат два силни бика, да привържат за нозете Текла между тях и да ги бодат с нажежени железни пръти, та като се разбягат на различни страни, да я разкъсат. Но и след това светицата останала цяла, защото, когато я завързали и започнали да дразнят биковете, въжетата се скъсали като паяжина, биковете избягали, а светицата останала на същото място, без да претърпи вреда. Тогава вече и самият княз, удивлявайки се от случилото се, признал силата Божия в девицата и като повикал Текла, я попитал:

- Коя си ти? И каква сила имаш, така че нищо не може да ти навреди?

А тя отговорила:

- Аз съм рабиня на Живия Бог!

И повече нищо не каза. Князът, като се уплашил от Бога, Който пазел Текла от всякаква вреда, заповядал да я облекат с чест в дрехите и я пуснал, като постановил следната присъда: "Пускам на свобода Текла, Божията рабиня".

Светицата отишла в дома на Трифена, където настанала голяма радост за освобождаването. Като пребивавала тук известно време, света Текла проповядвала словото Божие и научила мнозина на вяра в Христа. Тя силно желаела да види апостол Павел, своя отец и учител, и като го намерила, поискала да го последва, но той не позволил, като казал:

- Никой не отива на борба заедно с невеста.

Тогава тя, като приела благословение от апостола, отишла в Селевкия и се поселила в пустинята на една планина близо до Селевкия; подвизавайки се там в пост, молитва и богомислие, тя вършела много чудеса и изцерявала всякакви болести. Като узнали за това, жителите на околните места идвали при нея и водели болните си, които света Текла научавала на вяра в нашия Господ Иисус Христос и изцелявала. Веднъж един езически жрец, пътувайки на кон от Селевкия, минал покрай мястото, където живеела светицата. Като видял Текла, която по това време събирала треви за храна, той се прелъстил от красотата и се разпалил от нечисто желание; пришпорил коня и се устремил към нея, за да изпълни злото си намерение. А светицата, укрепена от силата Божия, го хванала, повалила го и толкова силно го ударила в земята, че той лежал три дни ням и неподвижен. Минаващите покрай него, виждайки, че жрецът лежи като мъртъв, недоумявали какво е станало с него. На третия ден това станало известно и в града; тогава много хора дошли, за да видят какво се е случило с него и да го приберат къщи. Щом дошъл на себе си, жрецът веднага се изправил на краката си и казал:

- Видях някаква богиня и от нея претърпях това.

С много усилие, изпитвайки силни болки, той успял да се добере до дома си. Като извикал един художник, той му наредил да изобрази на дъска осемнадесетгодишна девица. Когато художникът започнал да рисува, по Божие устройство, му се удало много добре да изобрази подобие на света Текла. Изображението било изключително живо; като завършил работата си, той донесъл иконата на жреца, който, виждайки толкова вярно изображение, казал:

- Точно такава беше девицата, която видях!

Като взел иконата, той я целунал и в същия миг напълно оздравял; а това изображение на света Текла и след това пазел с чест в дома си. После, под влияние на проповедта на светата дева, той повярвал в Христа с цялото си семейство.

*Света Текла. Миниатюра от минологията
Василий II. Константинопол. 985 г.*

Равноапостолна Текла живяла дълго време в тази местност, наставила мнозина на пътя на спасението, помогнала на мнозина в нещастията им и излекувала недъзите на мнозина. Лекарите и магьосниците в Селевкия видели, че всеки заболял от какъвто и да е недъг не ходи при тях, а отива направо при Текла, така че дошъл край на хитрите им уловки. Като се лишили от своите доходи, те обеднели и започнали да негодуват срещу добрата лечителка Текла, която безвъзмездно изцелявала всички идващи при нея. Движени от ненавист и от гняв, те замислили да подучат някои порочни младежи да я обезчестят. Ненавистниците говорели така помежду си:

- Девицата Текла е чиста и затова е угодна на великата богиня Артемида; богинята чува моленията и подава сила да лекува недъгавите. А ако бъде осквернена, тогава Артемида ще отстъпи от нея; целебната ѝ сила ще ѝ се отнеме и тогава лечебното ни изкуство отново ще се издигне в очите на хората.

Размисляйки така, те се постарали да намерят безсрамни

младежи за това гнусно дело и като ги напоили с вино, им казали да отидат и да обезчестят света Текла. При това им дали много пари и обещали да им дадат още повече, ако изпълнят молбата им. Безумни и невярващи, те не знаели, че Текла не с Артемидината сила, а с благодатта Христова изцерява всеки недъг и всяка болест!

Развратните младежи, като се опили с вино, послушали лекарите и магьосниците; те бързо се отправили към света Текла, разпалвани от похот и пълни със скверни мисли и зли намерения.

Като ги видяла, тя ги попитала:

- Чеда! От какво имате нужда?

В отговор те започнали да говорят срамни думи. Като чула това и като разбрала злото им намерение, света Текла избягала от тях; тази, която никога не се изплашила от дивите зверове, била обърната в бягство от безсрамните хора. Те се втурнали след Текла и я преследвали, както вълци преследват овца; когато вече я настигнали, тя се помолила на Бога да я избави от ръцете на беззаконниците. В същия миг каменната планина, която се намирала на това място, по Божия заповед се разтворила, приела светицата в недрата си и защитила девството ѝ. Тази планина станала гроб на честното тяло: тям тя предала душата си в Божиите ръце. Всичките години на живота ѝ били деветдесет. Сега тя в безкрайния живот прославя Животодателя Христа Бога, прославян с Отца и Светия Дух сега и винаги, и във вечни векове. Амин.

Тропарь равноапостольной Фекле Иконийской,
первомученице

глас 4

Словесём Пáвловым научívшись, богоневéстная Фéкло,/ и
вéрою утвердívшись от Петра́, богозвáнная,/ первомúченица
явίлася есй и первострадáльница в жена́х;/ возшла́ есй на
пла́мень, я́ко на мéсто благоцветúщее,/ звéри и юнцы́
устрашίшася тебé, вооружίся бо Крестóм. / Тем моли́,
всехвáльная, Христа́ Бóга, // спастίся душáм нáшим.

*(Научила се от Павловите думи, богоневестна Текло, и
утвърдена във вярата от Петър, си се явила богозвана
първомъченица и първострадалница сред жените. Влязла си
в огъня като на приятно място и зверовете, и биковете се
убояха от теб, въоръжила се с кръста. Затова моли,
всехвална, Христа Бога да се спасят нашите души.)*

Кондак равноапостольной Фекле Иконийской,
первомученице

глас 8

Дéвства добрóтою просия́ла есй,/ и мúченичества венцём
украcίлася есй,/ апóстольству вверя́ешия, дéво, я́ко
преслáвная;/ и огня́ úбо пла́мень в росú преложίла есй,/ юнцá
же я́рость молίтвою твоéю укротίла есй, // я́ко
первострадáльная.

Кондак равноапостольной Фекле Иконийской,
первомученице

глас 2

Уязвίвши твоé сéрдце добродéво, любóвию Христóвою,/
обру́чника врéменнаго я́ко небрегóма преобίдела есй/ и на
огнь дерзну́ла есй,/ зверéй же уста́ заградίла есй,/ и, спáсшия
от них прилежа́ше Пáвла йщущи, // Фéкло первострадáльная.

В памет на преподобния Коприй (530)

Свети Коприй се родил на торището* близо до стените на обителта на преподобни Теодосий Велики, началника на общежитието**.

Майка му избягала от преследване на агаряните заедно с много други и потърсила закрила за себе си до стените на обителта на преподобния. Когато агаряните се оттеглили, монасите излезли и намерили на торището новороден младенец. По заповед на своя игумен, великия Теодосий, те взели детето и го нарекли Коприй. То се хранело с козе мляко. Затова монасите нарочно избрали отделна коза от стадото. **Всеки път, когато младенецът искал храна, козата сама се отделяла от стадото, слизала от планината и като накърмела младенеца, отново се връщала.** Тя правела така, докато младенецът не започнал да приема твърда храна. Когато младият Коприй достигнал пълнолетие, преподобният Теодосий много го обикнал. Заради своя благочестив живот той скоро станал жилище на Светия Дух; дори дивите зверове го слушали. Веднъж в манастирската градина той видял една мечка, която лакомо поглъщала градинските зеленчуци; **светецът хванал звяра и го извел от градината, като му забранил вече да влиза там.** Друг път се качил на планината с едно магаре, за да донесе дърва в обителта. Докато събирал дърва, една мечка ухапала магарето по крака.

Тогава свети Коприй натоварил дървата на мечката и ѝ казал:

- Сега ти трябва да работиш, докато магарето не оздравее.

Мечката го послушала и носела дърва и вода, докато магарето оздравяло; тогава преподобният пуснал звяра.

Свети Коприй служил известно време в манастирската кухня; **веднъж гозбата в казана започнала да кипи и да прелива. Като не намерил лъжица наблизо, преподобният започнал да обира пяната с ръка, а след това разбъркал с ръка яденето и с това прекратил кипенето, а самият той останал напълно невредим.**

Преподобният достигнал деветдесетгодишна възраст и сияел сред монасите като слънце. Той се удостоил да получи свещенически сан и бил украсен с всякакви добродетели; често, като се отдалечавал на някое уединено място, той усърдно се молел на Бога. Преподобният Теодосий Велики, който по това време вече бил починал, понякога му се явявал и като заставал до него, пеел молитви заедно с него. Като му се явил за последен път, той му рекъл:

- Коприй, ето, настана време да оставиш временния живот, ела при нас в приготвеното за теб място за упокоение.

Скоро след това видение дивният угодник като поболедувал кратко време и като се простил с подвижниците, се преставил в Господа.

* Името Коприй е гръцко, от κόπρᾱ - торище, купчина тор. Бел.р.

** Свети Теодосий Велики е наречен "началник на общежитието", защото първи е въвел общожитийната форма на монашески подвиг. Житиеписците го наричат така и защото през 493 г. Иерусалимският патриарх го назначил за общ архимандрит на всички общежитийни манастири в Палестина, докато на свети Сава Освещени поверил надзора над пустинниците - бел. пр.

* Свети Коприй починал около 530 година, бел.р.

Житие на преподобния наш отец Никандър Псковски (1581)

В дните на великия Московски княз Василий Иоанович в село Виделебие, Псковска област, живеел един човек, на име Филип. Той водел богоугоден живот; благочестива била и съпругата му Анастасия. Най-големият им син, Арсений, като виждал постоянно пред себе си добрия пример на родителите си, оставил светската суета и приел монашеско пострижение. В това благочестиво семейство се родил и преподобният Никандър

Пустинножител, в света Никон.

Никон се родил през 1507 г. и от детска възраст проявявал стремеж към велики подвизи. Бащата на Никон скоро починал и момчето останало под грижите на майка си. Той се стремял да се научи на четмо и писмо, за да чете Божественото Писание. Често посещавал своята селска църква, издигната в чест на Божия угодник Николай, архиепископ Мирликийски, и като слушал за чудесата на великия светител и чудотворец, желяел да се уподоби на него в житието си. Не обичал детските игри, не се прелъстявал от красивите дрехи, задоволявал се с една вехта дрипа и мислел само за това, как да се спаси. Никон много харесвал тихия монашески живот, посветен на труда и молитвата. Благочестивият момък бил привлечен към подвижническия живот от примерите на

преподобните Евфросин и Сава, които малко преди това били просияли със своите подвизи и чудеса в Псковската земя. Когато Никон навършил седемнадесет години, той започнал да моли майка си тя да се оттегли от суетния свят. Анастасия послушала съвета на сина си; част от имота си раздала на бедните, част пожертвала в църквата Божия и приела пострижение в един женски манастир. Скоро тя починала. Никон пожелал да се поклони на нетленните мощи на Псковските чудотворци и да посети местата, където са се подвизавали. Тогава той се отправил към град Псков, посетил всички църкви и обиколил също околните обители и накрая изпълнил желанието си - достигнал местата, ознаменувани с подвизите на светите Евфросин и Сава, и се поклонил на мощите на Божиите угодници. Още по-силно се разгорял у него стремежът да подражава на подвизите им.

Когато Никон се върнал в Псков, в дома си го приел търговецът Филип, който обикнал юношата заради необичайното му смирение и търпение.

Виждайки огромното желание на Никон да се научи да чете и да пише, Филип го дал да се учи при един дякон. Господ просветил разума на младия подвижник. Скоро свети Никон се научил да чете и да пише, и четял Божествените книги, така че всички се чудели на бързите му успехи. Но помислите му били заети само с едно - със стремежа да угоди на Господа и да спаси душата си.

Той отдавна бил чул за някакакво пустинно място, отдалечено от градове и села, между Псков и Порхов, сред диви гори и непроходими блата, обраснали с мъх. Но Никон не познавал човек, който би му посочил това място. Помнейки словата на свети пророк и цар Давид: "далеч бих се отстранил и бих останал в пустинята; побързал бих да се скрия от вятъра и бурята", смиреният подвижник усърдно се молел на Господ

да го удостои да види пустинята, да изпрати човек, който би могъл да му посочи това уединено място. Молитвата на светеца била чута и Господ му пратил човек, на име Теодор, по прякор Ситник, който познавал пустинното място. Като отишъл при Теодор, преподобният започнал да го моли:

- От ранна възраст съм слушал за това пустинно място, но нямаше човек, който да ми го покаже. На теб то ти е известно; моля те - покажи ми го; за това и самият ти ще получиш награда от Господа, и на моята грешна душа ще станеш наставник към спасението.

Виждайки това силно желание на Никон, благочестивият Теодор тайно от другите го отвел в пустинята. Като построили неголяма колиба, те и двамата се поселили тук и започнали да се подвизават в трудове и молитви. След известно време, когато преподобният отишъл в Псков, за да изслуша, според обичая си, Божествената литургия в църквата, съградена в чест на светото и славно Богоявление, в този храм се чул глас към Никон от олтара:

- Никоне, Никоне, рабе Мой, иди в пустинята, посочена ти от благочестивия мъж Теодор, и там ще намериш покой за себе си; след теб това място ще се прослави и мнозина ще се спасят в него.

Преподобният веднага с духовна радост излязъл от храма и се отправил към мястото, посочено му от Самия Господ. По пътя свети Никон се срещнал с блажения Николай Псковски; той предрекъл, че в пустинята го очакват различни изкушения от бесовете и нападения от зли хора; но нищо не можело да удържи Никон; преподобният с ликуване се върнал в своята пустиня и се подвизавал тук

петнадесет години в трудове, молитва, пост, четене на Божественото Писание, постоянно бдение. Той претърпял много беди от бесове и от зли хора, но за всичко благодарил на Бога.

Междувременно се разпространил слух за подвизите на пустинника и околните жители започнали да се стичат при него, просейки молитвите и наставленията му. Тежка била хорската слава за смирения подвижник; той не я искал и се боял от нея. Затова оставил своето уединение и отново се отправил към Псков. Тук го приел в дома си същият Филип, при когото живял по време на своето учение. Като узнал, че Никон твърдо е решил да се посвети на Бога, той отвел блажения в Крипецкия манастир "Свети Йоан Богослов", основан от преподобния Сава. Като видял иконата на свети Сава и като паднал пред раката с мощите му, Никон се помолил така:

- Преподобни угодниче Божий, Сава, помоли се на Владиката Христос да ме сподоби да последвам твоето житие и да ме причисли към стадото, избрано от теб.

Със смирение и сълзи Никон умолявал игумена на Крипецката обител да го удостои с монашеско пострижение и да го приеме в числото на братята. А игуменът го спирал:

- Манастирът ни е беден. Няма да понесеш скърбите и теснотата на това място.

Но Никон настойчиво повтарял молбата си. Виждайки неудържимото желание на подвижника да приеме монашески образ, игуменът отстъпил пред молбите му и заповядал на един от свещениците да постриже Никон, при което му било дадено име Никандър.

Тогава преподобният с нова сила се устремил към подвизи - целият се отдал на Бога, напълно се отказал от своята воля и във всичко се подчинявал на волята на игумена и на братята. Той постоянно се укрепвал с такива благочестиви размишления: "Монашеското житие е подобно на пшенична нива, то изисква чест слъзен дъжд и огромно трудолюбие. Ако искаш да родиш обилен плод, а не тръни, бодърствай с ума си и се труди; старай се да бъдеш добра земя, а не камениста почва, така че посятото свише в сърцето ти да може да даде плодове и да не изсъхва от зноя на унието и нехайството". Хранейки с такива спасителни размисли душата си, той доставял духовна наслада с молитви: прекарвал нощите си в молитвено бдение, като прогонвал сънната тежест. Изнурявал плътта си с въздържание и с пост, помнейки словата на Давид: "Погледни моето страдание и моето безсилие и прости всичките ми грехове". Времето, свободно от молитва, преподобният Никандър прекарвал в ръкоделие. Игуменът и братята се удивлявали на сподвижника си, на неговото благонравие, смирение и покорност, на бодростта и силата му в подвизите и прославяли Бога. Двамата споменати мъже - Филип и Теодор Ситник, последвали примера на светеца и приели пострижение в същата обител; първият бил наречен

Филарет, а вторият - Теодосий. И двамата завършили житието си в манастира на преподобния Сава Крипецки.

Междувременно преподобният Никандър, бягайки отново от хорската слава и тъгувайки за предишния си отшелнически живот, се отправил към пустинята си и преживял там няколко години, при което се хранел само с едно растение, наричано уж. В дивата пустиня дори и животът на подвижника нередко бил подложен на опасност. Веднъж разбойници нападнали сиромашката колиба на светеца, взели оскъдната му покъщнина, отнели му и последното утешение - светите икони и книгите, а самият него силно ранили с копие в ребрата и го оставили едва жив. Светецът не се разгневил, а започнал да се моли за злодейците, гледайки към образа на Спасителя:

- Господи Боже мой! Ти, Безгрешният, доброволно си приел страдания, заради нашето спасение; а аз, многогрешният, напълно справедливо претърпях всичко това, заради безбройните си грехове.

А за оскърбителите си се помолил така:

- Не им зачитай този грях, понеже не знаят какво вършат!

Бързият на помощ Господ по чудесен начин дарувал изцеление на смирения Си раб; а разбойниците били наказани. На разстояние половин верста от килията на светеца се намирало Демяново езеро, където се влива река Демянка; по Божие допущение на брега на това езеро разбойниците се загубили; три дни се лутали, като напразно се стараели да намерят пътя и много страдали от глад. Двама от тях изпаднали в крайно отчаяние и започнали да хулят светеца:

- И самия себе си не може да защити.

Господ наказал неразкаяните; преминавайки река Демянка, те паднали от моста и се удавили. Останалите двама се

уплашили и се разкаjali. Те намерили пътя към колибата на Никандър и върнали на преподобния всичко взето от него. С горчив плач и сълзи те го молели да им прости и да се помоли за тях на Господа. Преподобният Никандър приел с бащинска любов разкаjлите се, простил им, нахранил ги и ги помолил да оставят лошия си занаят - кражбата, разбойничеството и оскърбяването на хората, и ги пуснал с мир. Като се върнали по домовете си, разбойниците разказали на всички за станалото и прославили Божия угодник преподобни Никандър. Като узнали за нападението на разбойниците над подвижника, околните жители с усърдие му донасяли икони, хляб и дрехи.

Но преподобният не се боял толкова от разбойниците, колкото от хорската похвала. Затова той отново оставил пустинята и за втори път се отправил към Крипецкия манастир, където по-рано бил приел монашество. Като пристигнал в обителта, светецът продължил строгия си подвижнически живот; хранел се с ръжен хляб и с вода; не вкусвал нито вино, нито риба; само понякога в събота и в неделя си разрешавал малко сочиво, сварявайки го от едно растение. Подвижникът превъзхождал всички в обителта със своя добродетелен и строг живот - с трудолюбието, смирението и послушанието си. Той служел на всички: носел вода, сечал в гората дърва и ги донасял в манастира. Нощите преподобният прекарвал в постоянно бдение, понякога излизал в гората и като разголвал своето тяло, го оставял на комарите и на осите да го жият, така че то се покривало със струи кръв, при което той седял неподвижно, занимавайки се с ръкоделие и пеейки псалмите на Давид. А с настъпването на утрото, преподобният се връщал в манастира, бързал да влезе първи в църквата, където стоял прав през цялата служба, без да мръдне от мястото си, и излизал последен от храма. Чудейки се на неговите подвизи, братята го поставили за клисар. Освен това на светеца било възложено трудно и тежко послушание: да

пече просфори. Но преподобни Никандър започнал с радост да изпълнява тази работа, размишлявайки:

“Ако нашият Господ Иисус Христос назовал Свое Тяло хляба, приготвен за Тайната вечеря, то аз трябва да се радвам, че Бог ме сподоби да приготвям такива хлябове, върху които се извършва велика и страшна тайна: по чуден и непостижим начин те се превръщат в свято Тяло Христово”.

И Божият подвижник продължавал непрестанно да се труди. Монасите, виждайки неговото нарастващо усърдие и като го обикнали заради смирението и кротостта му, помолили игумена да направи Никандър келар. Игуменът изпълнил молбата на братята. При това повишение светецът не променил предишния си живот, а изпълнявал новата длъжност със смиреномъдрие и усърдие, като че било дело, възложено му от Самия Господ. Той не се превъзнасял от дадената му власт, помнейки словата на Писанието: “който иска между вас да бъде големец, нека ви бъде слуга”. Като получил власт в манастира, преподобни Никандър се държал като най-младши, отивайки на работа най-рано от всички. Но той не бил дълго келар: не можал да понесе суетата, с която било съпроводено келарството; тежко му било постоянното общуване с хората; той се стремял към предишния отшелнически живот, към безмълвие, затова и решил отново, този път завинаги, да напусне обителта. Като излязъл от Крипецкия манастир, той се поселил на един остров, който се намирал на четири версти от него. Тук светецът построил колиба, отново се предал на своите обичайни подвизи и живял по този начин три години и половина. Славата на отшелника привлякла към него много посетители, които търсели при преподобния слово за назидание. Междувременно врагът и завистникът на хората внушил на игумена и братята на Крипецкия манастир мисълта, че привличайки народа към себе си, Никандър намалява манастирските доходи. Затова те отишли при преподобния и

поискали от него да се отдалечи от това място. Светецът с най-голямо смирение изпълнил искането им: той отново се отправил към своята пустиня, към мястото, посочено му от Бога.

По време на пътешествието си преподобният Никандър пристигнал в едно село - Локота; вече се свечерявало и светецът се отбил да пренощува при един селянин. Това се случило в понеделник на Сирната седмица, когато светецът, според обичая си, спазвал пост. Селянинът започнал да предлага на Никандър храна, но блаженият отказал да я приеме. А врагът на човешкото спасение намислил да поругае светеца: малко преди пристигането му в селото, дяволът внушил на някои зли хора мисълта да разграбят дома на един от жителите на това село; така и направили: нападнали къщата, ограбили я и я запалили. Затова и селянинът, който приел светеца, като се обидил от отказа на преподобния, започнал да говори на съседите:

- Вероятно и този човек не ни мисли доброто и затова не иска нито да пие, нито да яде при нас.

Селяните повярвали на тези безразсъдни думи, събрали се и започнали безмилостно да бият светеца с тояги. Но Господ не допуснал той да се мъчи дълго и да загине от бесовската клевета, и скоро го избавил от мъчителите: стенанията на свети Никандър и виковете на биещите го били чути от минаващи наблизо хора, и те започнали да уговарят безумците:

- Този старец не ви е причинил никакво зло; за какво искате да предадете на смърт невинния човек?

Биещите се засрамили и го помолили да им прости; предложили му хляб. Той не отказал да хапне от него и започнал да се моли за своите мъчители:

- Господи Иисусе Христе, Сине Божий, не им вменявай това за грях: те не знаят какво вършат.

Като простил от цялото си сърце на селяните, които в незнанието си му нанесли побой, преподобни Никандър се отправил на път.

Веднъж по време на своето по-нататъшно пътешествие, като се уморил, той полегнал и започнал да се унася в дрямка; изведнъж видял, че два огромни вълка били готови да се нахвърлят върху него. Като станал, светецът се осенил с кръстното знамение, ударил с тоягата си в земята и рекъл:

“- Махнете се от мене всички, които вършите беззаконие”.

И зверовете в същия миг изчезнали.

Като пристигнал в своята пустиня, светецът отново се предал на подвизи и живял там като отшелник до самата си блажена кончина в продължение на 32 години и 2 месеца. Петнадесет години от тях той прекарал, без да види човешко лице, така че и хората не знаели за мястото на неговите подвизи. Господ по чудесен начин открил Своя угодник на света. Някой си Петър, по прозвище Есюков, живеещ на дванадесет версти от колибата на светеца, силно скърбял, че няма деца. И ето, веднъж един лос притичал до самия двор на Петър. И това не станало случайно, а по Божията воля: както в древността Господ чрез елен довел свети Евстатий до кръщение, така Господ посочил и преподобния Никандър чрез лос. Като възседнал коня си, Петър заедно със своите хора се втурнал след животното; спътниците му малко по малко започнали да изостават, така че накрая той останал сам. Петър дълго преследвал животното и като навлязъл в тъмната гора, в глухите и непреходими дебри, го загубил от погледа си. Тогава той забелязал неголяма колиба, заградена от ограда от колове - жилището на преподобния Никандър. Петър почукал

на вратата с молитва, но отговор нямало; той се помолил и втори, и трети път, но никой не се отзовавал. Но той не си тръгвал от килията на подвижника. Накрая вратата се отворила и отшелникът посрещнал посетителя, когото никога по-рано не бил виждал, с думите:

- Петре, сине мой, иди до дъба, аз ей сега ще дойда там.

Когато преподобният се приближил, Петър му се поклонил и поискал благословение.

- Чедо Петре - отговорил старецът на молбата му, - благословието Господне да бъде над теб и над съпругата ти.

А Петър си помислил:

“Наистина виждам, че това е свят човек и е изпълнен с Дух Светий, понеже, без да ме е виждал нито веднъж, той знае и името ми, и това, че съм женен”.

Петър го попитал, как се казва и от колко време живее в пустинята.

- Грешният Никандър е моето име, а за годините на моето пребиваване тук, не питай: това само Бог знае - смирено отговорил старецът.

Тогава Петър, като паднал на колене пред светеца, започнал горчиво да се оплаква от нещастията си:

- Ето, вече съм стар, а нямам деца.

Преподобният Никандър му отговорил:

- Чедо, стани и се върни у дома си; по молитвите на Пресвета Богородица ще ви се роди син.

И действително предсказанието на светеца се изпълнило. Оттогава Петър често идвал при преподобния и се насищал от

душеполезните му наставления.

Веднъж Божият угодник му казал:

- След заминаването ми от този сеутен свят това място ще се прослави; над гроба ми ще се въздигне църква в чест на славното Благовещение на Пресветата наша Владичица Богородица.

Господ удостоил Своя угодник с дар на прозорливост. Веднъж при свети Никандър дошъл един от местните жители, Симеон, желаейки да получи от светеца благословение и наставление. А преподобният като прозрял, че Симеон скоро ще почине, рекъл:

- Сине мой, Симеоне, времето на живота ти привършва - и като му подал ножица, продължил: - Постъпи в манастира, който ти посочи Господ, и се пострижи с тези ножици, защото приближава краят на живота ти.

Симеон се отправил към един от манастирите, приел там пострижение и скоро, като се причастил с Христовите Тайни, с мир се преставил в Господа.

Междувременно хората като чули за подвижническия живот на преподобни Никандър, започнали все по-често и по-често да идват при него. Когато се приближавали тихо до килията му, те чували как светецът се моли, как плаче и често прави земни поклони. Веднага щом светецът забелязвал идването им, той си давал вид, че уж спи. Когато идващият почуквал на вратата му с думите: "Благослови, отче", Никандър мълчал; той не отговарял и на втория път; едва след третия път, уж че ставал от сън, светецът отговарял:

- Нашият Господ Исус Христос да те благослови, чедо.

Светецът прекарвал всичките си дни и нощи в такива

подвизи; блаженият никога не лягал да спи, а ако сънят го надвивал, той се унасял в дрямка седнал и само за кратко време, а после отново започвал да се моли; в своето пренебрежение към плътта Никандър стигнал до там, че умивал с вода само ръцете и лицето си; хранел се предимно с растения; а когато благочестиви хора му донасяли хляб, преподобният приемал донесеното с благодарност, оставял хляба да изсъхне и в такъв вид го ядял; пиел само вода. Въпреки че водел толкова суров живот, лицето му никога не можело да бъде видяно намръщено, но винаги светело от радост и спокойствие; в продължение на цялата Велика Четиридесетница светецът хапвал само един път в седмицата, а в петък на Връбната седмица (преди Лазаровден) той отивал в Демяновския манастир и като се причастявал там със страшните и животворящи Христови Тайни, отново се връщал в пустинята. Подвижникът отивал в манастира не през Страстната седмица, когато братята се причастявали със Светите Тайни, за да се причасти заедно с тях, а по-рано, за да пристъпи към Светите Тайни отделно от монасите, тъй като считал себе си за недостоен, не достигнал предела на трудовете им.

Но само Един Бог знае трудовете и подвизите, които свети Никандър понесъл в пустинята. Често се явявали зли духове и даже му нанасяли рани, както ставало и със свети Антоний Египетски. Подкрепяйки Своя подвижник, Господ му изпратил във видение преподобния Александър Свирски; Божият угодник ободрил свети Никандър в битката с невидимите врагове. В Евангелието е казано, че този род се изгонва само с молитва и пост, с това оръжие и преподобни Никандър удържал победа над княза на тъмнината. Но му се наложило дълго да се бори с духовете на злобата: всеки път, когато Никандър искал да отдъхне от трудовете си, около килията му се вдигал такъв шум, все едно че преминавали множество

колесници или пък свирели тимпани и пищялки. Тогава преподобният започвал да чете Давидови псалми и шумът преставал. Така злите духове дълго време денем и нощем не позволявали на светеца да отдъхне, докато накрая с Божията благодат той не ги победил. Веднъж една голяма мечка дошла до колибата на светеца и започнала да се чеше в нея с такава сила, че тя започнала да се тресе и била готова да падне. Като прекръстил прозорчето на колибата и осенил себе си с кръстния знак, светецът погледнал навън и видял голям звяр, който стоял до жилището му. Тогава преподобният се прекръстил още веднъж, излязъл от килията и прекръстил звяра. Сякаш поразена от някаква невидима сила, мечката паднала пред светеца и започнала кротко да ближе честните му нозе, а после се скрила в гората. И друг път му се явил преподобният Александър Свирски; укрепвайки го за подвизите, той рекъл:

- Не бой се, брате мой, Никандре; от този момент Господ те избавя от всички вражески мрежи.

Оттогава светецът придобил такава власт над бесовете, че те даже не се осмелявали да пристъпят до килията му.

Един човек, на име Назарий, живеещ недалеч от пустинята на преподобни Никандър, заболял от тежък недъг: цялото му тяло се покрило с червеи, а особено голяма рана се отворила на гърдите му, така че можело да се видят вътрешностите му; болният не можел да се помръдне, без да изпита страшна болка; и Назарий страдал от този недъг година и шест месеца. Домашните, виждайки, че той се е разболял от неизлечима болест и лежи неподвижно, плачели, като не знаели, с какво да облекчат мъченията на болния. А Назарий, като призовал мислено на помощ свети Никандър, накрая наредил на домашните си да го отнесат при преподобния. Те го занесли и го положили пред килията на отшелника. Когато свети

Никандър излязъл от жилището си, Назарий, като събрал всичките си сили, започнал да прегръща и да оросява със сълзи нозете на светеца и да моли блажения да се моли за него на Господа. А преподобният отговорил:

- Назарий, пусни нозете ми.

Болният се удивил от това, че преподобният знаел името му, макар че никога преди това не го бил виждал и затова още по-усърдно започнал да моли светеца:

- Отче, ако ме оставиш - казал Назарий, - аз няма да тръгна от това място и ще умра пред теб. Виж, вече жив съм изяден от червеите!

Тогава преподобният заповядал да отнесат Назарий в килията за странници и му казал да се постараете да заспи. Но болният отговорил:

- Отче свети, през цялото време на боледуването ми аз нито веднъж не можах да затворя очите си, а ти как искаш да заспя сега?

Свети Никандър рекъл:

- Аз затоплих килията, очаквайки идването ти. Заспи в топлата килия, а преди това открий раните си.

Назарий желяел още сега да открие раната си, но не можел, тъй като ризата му била залепнала за тялото и било невъзможно да се отдели от него. Светецът прекръстил раната и пратил Назарий в стаята за гости, където той скоро заспал здрав сън. А преподобният, като се затворил в килията си, през цялата нощ усърдно молил Господа да подаде Той, Единственият Изцелител на всички страдащи, здраве на болния. Господ, Който бързо помага на всички, които с вяра призовават святото Му име, чул молитвата на Своя раб: като

се събудил на сутринта, Назарий се почувствал съвършено здрав; веднага се изправил на крака; струпоят заедно с ризата се отделил от тялото като люспа. Тогава той започнал горещо да благодари на Бога, Който му дарувал изцеление и да прославя Неговия угодник свети Никандър. А преподобният като не желаел за себе си слава от хората, му забранил да разказва за станалото - "за да не се случи с теб нещо по-лошо" - добавил той.

Друг път един селянин, Симеон Василиев, близък на княз Костров, дошъл при преподобния и горчиво се оплаквал, че му били откраднали коня и оттогава били минали вече пет дни. Тогава свети Никандър с кротост започнал да говори:

- Сине мой, не скърбя за това, че са ти откраднали коня, че той се е загубил. Скърбя за този човек, който го е откраднал, защото той е сторил това по внушение на дявола.

А Симеон казал на светеца:

- Удивлявам се, отче, че скърбиш за крадец.

Подвижникът отговорил със смирение:

- Който много греши, той е изпълнен и с греховна кражба.

И добавил:

- Сине мой, Симеоне, върви си вкъщи; а откраднатото скоро ще намериш.

Думите на светеца се сбъднали: в същата нощ конят сам се върнал вкъщи. Симеон дошъл втори път при преподобния, благодарил му и му разказал за случилото се.

- А човекът, който отвлече коня ми - добавил той, - минаваше през реката и се удави.

Като чул това, Никандър се опечалил и започнал да поучава

Симеон така:

- Сине мой, трябва да скърбим за християните, умрели без покаяние в греховете си.

Тогава Симеон паднал на колене и започнал да моли прошка за греховете си. Преподобният го поучавал дълго и със своите назидания, изпълнени с любов, просветил душевните очи на Симеон. Той се завърнал у дома си, като благодарял на Бога и прославял Неговия угодник.

Като почувствал, че приближава края на земния му живот, преподобният Никандър решил да приеме велика схима. Той се отправил към Демяновския манастир и приел великото пострижение от ръцете на игумена; това станало осем години преди кончината му.

По това време при преподобния често идвал един дякон от град Порхов, на име Петър, за душеспасителни беседи. По време на едно посещение свети Никандър съобщил на Петър:

- Брате Петре! От много време насам страдам от краката си, сега чувствам облекчение.

Петър погледнал нозете на светеца, видял само кости, непокрити от кожа и бил силно поразен от това.

Друг път свети Никандър рекъл на Петър:

- Брате Петре, Господ скоро ще повика при Себе Си душата ми; и тогава ти погребеш грешното ми тяло.

- Когато ме известиш за заминаването си при Бога - казал Петър, - аз, многогрешният, ще изпълня всичко по твоето слово.

Подвижникът отново започнал да моли Петър да дойде тогава в пустинята и честно да погребеш тялото му. А той

попитал кога ще бъде кончината му.

Преподобният отговорил:

- Не зная как ще те известя, защото по това време ще има война; тогава тук ще дойдат полски и литовски войски и ще държат Псков и Порхов в обсада; а ти, когато чуеш за кончината ми, погребеш тялото ми, без да се страхуваш, и над моя гроб ще бъде издигната църква в чест на великото и славно Благовещение.

Така свети Никандър мирно се готвел да остави този временен свят. След като изминали тридесет и две години и два месеца откакто преподобният за последен път се поселил в своето уединение, той изпаднал в телесна немощ. Скоро светецът почувствал приближаването на смъртта и със сълзи започнал да моли Господа да му дарува опрощаване на всички прегрешения, призовавал в молитвите си всички светии и връчил своето пустинно местожителство на грижата на Пресвета Владичица Богородица. След това преподобни Никандър легнал на одъра, сложил ръцете си кръстообразно и с думите: "Благословени Боже, Който така Си решил, слава на Тебе!" предал духа си на Господа.

Така дивният наш отец преподобният Никандър Пустинножител с мир починал в Господа на 24 септември 1581 г.

По неговото предсказание полският крал Стефан Баторий насочил по това време полковете си към руската земя. Враговете обсадили градовете Псков и Порхов и из цялата тази област плъзнали поляци и литовци, така че за гражданите станало невъзможно да излизат извън градските стени. Тогава в пустинята, където живеел преподобният, дошъл, за да получи благословение от светеца, един селянин от село Боровичи, на име Йоан, по прякор Дългия. Като почукал

веднъж, втори и трети път на вратата на килията на Никандър, Иоан все не получавал отговор от подвижника; тогава влязъл в килията и видял, че свети Никандър е отишъл при Господа, а цялата колиба била изпълнена с необичайно благоухание. Иоан благоговейно взел чистото тяло на светеца и го заровил в земята близо до дъба. После, по молитвите на светеца, незабелязан от полските войски, той дошъл в град Порхов и разказал на жителите му за кончината на преподобния и за това, че погребал тялото му. При това известие гражданите на Псков започнали да ридаят и да скърбят, че са се лишили от такъв усърден застъпник и молитвеник пред Бога. Те силно желяели да отидат и да погребат светеца, но се боели от враговете. Тогава дякон Петър, като видял колебанието на съгражданите си, се обърнал към тях със следните думи:

- Мъже братя, чуите какво ще ви кажа за новопреставения отец Никандър. Самият преподобен ми предрече преставянето си в Господа; той предсказа, че кончината му ще стане по време на нашествие на литовците; а вие не се страхувайте и не се бойте, но смело идете и предайте на погребение честното тяло на подвижника, защото самият преподобен каза, че Господ Бог няма да ви предаде в ръцете на враговете.

Със своята реч Петър убедил съгражданите си без боязън да отидат в пустинята, където така ревностно се подвизавал Божият угодник в течение на земния си живот. Незадържани от никого, всички граждани - игумени, свещеници, дякони и множество народ в деня на празника Покров на Пресвета Богородица дошли в пустинята, на мястото на подвизите и кончината на преподобни Никандър, донесли много свещи и тамян и тържествено погребали тялото му.

През дните на своя дългогодишен живот преподобният вярно и нелицемерно служил на Господа, като оставил светската суета, като се поселил в безлюдната пустиня, в

дебрите на гората, сред непроходимите блата, като повече от всичко се опасявал и избягвал славата от хората.

Уединеното място на подвизите на светия Пустинножител не останало забравено. Две години и половина след кончината на преподобни Никандър над гробницата му била издигната църква в чест на Благовещение на Пресвета Богородица. През 1585 г. на това място дошъл един мирянин. Тук той приел монашеско пострижение с името Исаия. Исаия дълго време страдал от заболяване на краката и накрая, по молитвите на преподобния, получил изцеление от своя недъг. Той устроил манастир на мястото на подвизите на преподобни Никандър и събрал в него многобройно братство. По настоятелните молби на братята той приел игуменство и бил възведен на този свещен сан от Новгородския митрополит Александър.

Мощите на преподобни Никандър почивали в земята повече от сто години, а после били намерени нетленни. През 1686 г. по разпореждане на Всеруския патриарх Иоаким те били освидетелствани, след което патриархът заедно със Събора на духовенството причислили Божия угодник към лика на светиите и постановил паметта му да се празнува в деня на неговата кончина - 24 септември. Всемогъщият Бог подава много изцеления и чудеса на тези, които с вяра прибегват при нетленните мощи на Неговия угодник и усърдно викат към него: "Преподобни отче Никандре, моли Бога за нас".

Тропарь преподобному Никандру пустынножителю,
Псковскому чудотворцу

глас 4

Глас Божественный,/ иже во Евангелии, услышав,/ преподобне отче Никандре:/ приидите ко Мне вси труждающиеся и обремененнии,/ и Аз упокою вы,/ и прием

крест, послéдовал есѣ Христú,/ мир оставль, в пустыню
вселился есѣ,/ пощением же и бдением Небесный дар
восприим,/ и души недужных приходящих к тебе с верою
исцеляеши:// темже и со Ангелы срадуется, преподобне, дух
твой.

Ин тропарь преподобному Никандру пустынножителю,
Псковскому чудотворцу

глас 6

Светило незаходямаго свѣта/ странѣ нашей явился есѣ,
богоблаженне,/ доблественне претерпѣв вражия озлобления,/
биение и раны яко одежда нетления вменишася тебе,/ со
зверьми бо брався,/ и от человек злых прободения прияв,/ о тех
молился есѣ:/ не постави им греха сего, глаголя;/ темже
Владыце Христú уподобился есѣ,/ достохвальне Никандре, отче
наш,// молися о душах наших.

Кондак преподобному Никандру пустынножителю,
Псковскому чудотворцу

глас 1

Яко лучу ты солнечную Христос показá, преподобне,/ сияеши
бо в земли Россійстей чудес благодатию,/ и отгоняеши тьму
страстей же и скорбей, от приходящих к тебе с верою. / Темже
почитаем твою память, Никандре отче наш, и вопиём ти:/
радуйся пустынножителей красотó,// и странѣ нашей похвалó и
утверждение.

*(Като слънчев лъч те яви Христос, преподобни; сияеш в
росийската земя с благодатта на чудесата и прогонваш
тъмнината на страстите и скърбите от идващите с вярa*

при теб. Затова почитаме паметта ти, отче наш Никандре, и ти зовем: Радвай се, украшение на пустинножителите и похвала, и утвърждение на православните християни.)

Ин кондак преподобному Никандру пустынножителю,
Псковскому чудотворцу

глас 8

Во избрание Богосиянная звезда véры,/ иже возсия в Рустей
земли, отче преблаженне Никандре,/ слезами и постом и
бдением и молитвами удручал тело свое,/ темже и обрете
Небесную жизнь,/ и радостно тамо со Ангелы ликовствуя, да
зовем ти:// радуйся, отче преподобне Никандре пустынный
жителю.

Величание преподобному Никандру пустынножителю,
Псковскому чудотворцу

Ублажаем тя, преподобне отче Никандре, и чтим святую
память твою, наставниче монахов и собеседниче ангелов.

Молитва преподобному Никандру пустынножителю,
Псковскому чудотворцу

О, преподобне и достоблаженне отче наш Никандре,
постниче терпеливодушный, безмолвия рачителю предоблий,
учителю спастися хотящим премудрый, наказателю ленивым
претихий, разрешителю тлетворных страстей незлобивый,
мужу желаний, прозорливства пророческаго исполненне,
предвозгласная будущих благ цевнице, адаманте véры во
Христа несекомый, незыблемый терпения столпе, заповедей
Творца твоего совершителю благопослушливый, плотносный

Ангеле и Духа Святаго вместилище благовонное, жителю пустынный и бесов прогонителю, исполнителю всех добродетелей смиренномудрый, Небесный человеке и сожителю горним чиноначалием, кротостию духа землю кратких наследовавший, друже Христов и угодниче Пресвятыя Богородицы, Яже и раку цельбоносных мощей твоих во храме Своём прославити благоизволи, изобильно от нея чудесному дождю на верных изливатися повелевши! К нейже припадающе с любовью, молим тя, досточудне: не престаи молити Пресвятую и Живоначальную Троицу, низпослати стране нашей мир и благоденствие, на враги же победу и одоление, и от навет вражиих воинству нашему сохранитися в мире, Церквам согласие и всем людем тишину и изобилие благих даровати. И угаси, блаженне, молитвами твоими, парящая на ны разжженные бесовския стрелы, да не прикоснется нам злоба греховная. И, всем вся милостивне даруя, призри и на мя, смиренного раба: связан бо есмь люте пленицами прегрешений и влекомь, увы мне! в пучину страстного моря неодолимо. Сего ради прилежно молю святую твою, пребогате, и припадаю к раце мощей твоих со слезами: предстани мне на пути бедственного жития сего, расторгни узы, отжени страсти, ослаби от греховных вериг, избави мя от належания скорби и от всякаго зла, разреши мя от болезненных уз и спасение души умоли мене, яко да воспую и прославлю в Троице славимаго Единого Бога, Отца и Сына и Святаго Духа, ныне и в безконечныя веки веков. Аминь.

ЧЕТИ-МИНУТЫ НА СВ. ДИМИТРИЙ РОСТОВСКИ

† ВИЖТЕ ОЩЕ

Против ереста на новостилието

Икуменизъм в развитие - след като Б"ПЦ" напусна ССЦ

Отстъплението от вярата наречено "нов стил"

ЗА СЪКРАЩАВАНЕТО НА ЛИТУРГИИТЕ, ТАЙНСТВАТА И ТРЕБИТЕ В НОВОСТИЛНАТА ЦЪРКВА

ЗА ПРЕМАХВАНЕТО НА ОГЛАШЕНИЕТО

ЗАЩО БОГ НИ ИЗОСТАВИ

За Петровият пост и въпросите, които поражда

ЗА КОРЕНА НА ЗЛОТО, ЗА НАЧАЛОТО НА ОТСТЪПЛЕНИЕТО НА РОДНАТА НИ „ЦЪРКВА“, ЗА БЪЛГАРСКАТА СХИЗМА

Театърът на антихриста

ИСТИНАТА ЗА НАШИЯ НАРОД

Християнството на българите и техните владетели

ИДЕЯТА "ПРАВОСЛАВНИ БУДИТЕЛИ"

Православна ли е демокрацията

Народе, народе...

Защо се премахва вероучението

За старостилния икуменизъм

КОЙ СТОИ ЗАД ОТСТЪПЛЕНИЕТО

ДИСЕКЦИЯ НА ЧОВЕКООМРАЗАТА

ПАСТИРСКО ОКРЪЖНО ПОСЛАНИЕ ПРОТИВ МАСОНСТВОТО

Против юдомасонството

Изповедание на вярата

КЪДЕ СЕ Е СЪХРАНИЛО ПРАВОСЛАВИЕТО